

<https://www.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme/85276/voda-ktera-dycha-jed-a-zabiji-to-je-jezero-nyos-na-severozapade-kamerunu.html>

Voda, která dýchá jed a zabíjí

Pamětníci si možná ještě vzpomenou na děsivé televizní záběry uhynulých zvířat a především řady mrtvých těl. Tím se západokamerunské jezero nechvalně proslavilo v roce 1986, kdy po úniku jedovatých plynů zemřelo na 1700 lidí a dvakrát tolik kusů dobytka.

Po nehodě se přeživší obyvatelstvo většinou rozhodlo k odchodu do bezpečnějších krajů, část byla přesídlena z moci úřední. Ostatně ani dnes není nikdo z místních výletem k jezeru zrovna nadšen. „U jezera jsem nikdy nebyl, není důvod tam chodit a nestojím o to,“ brání se nabízené cestě motocyklista Nkwati z osady Weh vzdálené třicet kilometrů. Sedm tisíc středoafričtých franků, tedy asi tři sta korun, však nakonec mění jeho názor a cestě k jezeru v sedle rozhrkaného motocyklu nic nebrání. Třicet kilometrů trvá utrápenému stroji téměř dvě hodiny, což je však na místních kamenitých cestách ještě slušný průměr.

Po příjezdu k jezeru návštěvníka uvítá parta znučených vojáků, kteří v pracovní době mažou karty nebo suší prádlo. I vojáci zde překvapivě mají co do činění s nevyzpytatelnou přírodou. „Máme jezero hlídat, a kdyby znovu došlo k úniku plynu, varovat obyvatelstvo,“ důležitě vysvětluje velitel posádky, který se pasoval do role samozvaného průvodce. Vzápětí také ukazuje důmyslné zařízení na břehu jezera, které má v případě nebezpečí vyhlásit poplach. „Plyn se drží při zemi, takže stačí vyběhnout na kopec,“ ukazuje na protější stráň. Jak by to v praxi mělo vypadat a kolik času by na to dotyční měli, už ovšem vysvětlit nedokáže.

Průzračně modré vody jezera v parném vedru doslova lákají návštěvníka ke koupeli, neustálá přítomnost zástupců vojska a potenciální nemoci v jezeře to však nedovolují. Nutno poznamenat, že průzračná voda není v jezeře úplnou samozřejmostí – právě po osudném úniku plynu byla voda zbarvená do ruda následkem vysokého obsahu železa, které se za normálních okolností drží ve spodních vrstvách jezera. Rudé zbarvení se v jezeře prý občas znovu objeví, stejnou barvu má také menší „sesterské“ jezero vzdálené asi dva kilometry. „Jezera jsou propojená a voda mezi nimi se může promíchat,“ vysvětluje velitel posádky projevy složitých geologických procesů.

„Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Není důvod mu nevěřit, ostatně tým francouzských geologů už v roce 1990 provedl podrobný průzkum jezera a ověřil, že incident se může kdykoli opakovat. Právě proto byl ze strany francouzských vědců iniciován ambiciózní projekt na „odplynění“ jezera. Díky tomu může dnes návštěvník pozorovat impozantně vyhlížející vodotrysk, vyvěrající zhruba uprostřed jezera.

„Francouzi sem natahali trubky a pumpují vodu ze dna na povrch,“ říká voják. Celý proces má zajistit snížení tlaku v jezeře, který se prý u dna může vyrovnat tlaku v láhvi šampaňského. Snížení tlaku se údajně dosahuje právě pumpováním vody s vysokým obsahem plynu na povrch. Projekt má však i své kritiky: od těch, kteří varují, že jeden „gejzír“ nestačí a mělo by se instalovat nejméně pět dalších, až po ty, kteří veškerou aktivitu považují za nesmyslnou.

Pravda je, že v oblasti až na pár samot žádné obydlí nenajdete a při bídě a problémech rozvojové Afriky by se daly zřejmě řešit palčivější problémy, než jedno potenciálně nebezpečné jezero. Nehledě na to, že obdobný incident se může vyskytnout i v některém dalším jezeře, kterých je v oblasti přes třicet. Ostatně už v roce 1984 podobně explodovalo jen sto kilometrů vzdálené jezero Monoun. Možná proto mají místní obyvatelé před jezery respekt, a pokud nemusí, do jejich blízkosti nechodí. Přesto se zdá, že tato nevole pozvolna ustupuje. Ostatně i řidič Nkwati je po zhlédnutí jezera o poznání klidnější, takže má i náladu na obvyklé smlouvání o výši již dohodnuté ceny dopravy. Zároveň vykládá o okolnostech neštěstí: „Dost lidí věří tomu, že tu Američané testovali chemické zbraně,“ vypráví o představách vesničanů. Těžko říci, zda si ne jeden místní při pohledu na futuristicky vyhlížející vodotrysk francouzské provenience neříká, že tu běloši už zase něco zkoušejí.

21. srpna 1986 v brzkých ranních hodinách se z jezera uvolnilo ohromné množství plynu, především oxidu uhličitého. Vesnice Nyos, Su-bum a Cha se nacházely v údolí pod jezerem, kam plyn doslova „natekl“ a zadusil veškeré obyvatele vesnice. Odborníci se dodnes ptou, proč k úniku plynu došlo. Celá oblast severozápadního Kamerunu se nachází v tektonicky aktivní zóně a převážná většina místních jezer je sopečného původu. Za normálních okolností se plyn soustředí ve spodní části jezera, které je až 200 metrů hluboké. Podle geologů došlo osudného dne buď k obrovskému sesuvu půdy pod hladinou jezera, nebo k menší vulkanické „Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

erupci. Vyloučeno není ani to, že vlivem rozsáhlých dešťů byla porušena rovnováha vrstev vody v jezeře, což způsobilo vystoupení plynu na povrch.

1. U prvního a posledního odstavce urči topic sentence
2. Vyber z možností vhodný název k označenému bloku článku **Osudné datum nejen u nás, Záchranný gejzír, Bělošské hokuspokusy.**
3. Sestav z vět, shrnutí o jezeru.

Po této tragédii většina obyvatel z této oblasti odešla.

Jezero Nyos v Kamerunu je pro okolní vesnice nebezpečné, neboť čas o času se stane, že z jezera unikne oxid uhličitý a otráví lidi v jeho bezprostředním okolí.

Bezpečnost obyvatelstva v současnosti zaručuje přítomnost armády u jezera a odčerpávání plynů z jeho dna.

21. srpna 1968 se v jezeře nahromadilo velké množství plynu, který natekl do vesnic pod jezerem a udusil většinu zdejších obyvatel.

Lidé v okolí jezera se však domnívají, že bezpečnostní opatření jsou nedostatečná.